

Sygn. akt XXVII Ca 1776/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Wojtysiak
	SSO Waldemar Beczek SSR (del.) Tomasz Niewiadomski (spr.)
Protokolant: Agata Skulimowska	

po rozpoznaniu w dniu 5 stycznia 2017 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. M.

przeciwko M. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Żoliborza w Warszawie z dnia 3 lipca 2015 roku, sygn. akt II C 1966/13

oddala apelację.

SSR Tomasz Niewiadomski (del.) SSO Piotr Wojtysiak SSO Waldemar Beczek

Sygn. akt XXVII Ca 1776/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 listopada 2013 roku, złożonym do Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie, skierowanym przeciwko M. S., powódka G. M. wniosła o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt IV P 174/00, umorzenie egzekucji z należącego do powódki spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w W. oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych. W odpowiedzi na pozew pozwany M. S. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Precyzując powództwo powódka wniosła o pozbawienie w całości wykonalności tytułów wykonawczych w postaci:

- wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie z 17 stycznia 2001 roku, sygn. akt IV P 174/00, przeciwko J. M. (1), któremu Sąd Rejonowy w Pruszkowie nadał klauzulę wykonalności także przeciwko małżonce dłużnika G. M. postanowieniem z 13 czerwca 2001 roku, sygn. akt IV Po 4/01, na podstawie którego Komornik Sądowy przy

Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie Andrzej Kulągowski wyegzekwował kwotę 15.975,36 zł w postępowaniu egzekucyjnym Km 529/01 prowadzonym na wniosek pozwanego,

- wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Warszawie z 15 lutego 2000 roku, sygn. akt XII P 838/99, któremu Sąd Okręgowy w Warszawie nadał klauzulę wykonalności także przeciwko G. M. jako małżonce dłużnika i na podstawie którego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie Andrzej Kulągowski w postępowaniu egzekucyjnym sygn. akt Km 164/00 wyegzekwował kwotę 37.110,24 zł oraz kwotę 7.793 zł tytułem kosztów postępowania.

Powódka wskazała, że nie może ponosić odpowiedzialności za długi męża swoim majątkiem osobistym w postaci mieszkania przy ul. (...) w W., w związku z czym na zasadzie art. 840¹ kpc podniosła zarzut wyłączenia tego majątku z powyższych egzekucji. Ponadto powódka podniosła zarzut bezpodstawności wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie, sygn. akt XII P 838/99, z tego powodu, że objęty nim okres zatrudnienia pozwanego u powoda nie miał miejsca. J. M. (1) w tym okresie podlegał ochronie według programu świadka koronnego, przebywał w szpitalu i nie wiedział o wytoczonym przeciwko niemu powództwie. Nadto w okresie objętym wyrokiem pozwany prowadził działalność gospodarczą na własny rachunek w warsztacie należącym do J. M. (1).

Wyrokiem z dnia 3 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie w punkcie 1. oddalił powództwo i w punkcie 2 oddalił wniosek pozwanego o zasądzenie zwrotu kosztów procesu (wyrok k. 193). Powyższe orzeczenie Sąd Rejonowy oparł na następującym stanie faktycznym:

M. S. był zatrudniony w warsztacie samochodowym należącym do J. M. (1) jako blacharz samochodowy. W 1999 roku J. M. (1) został objęty ochroną policji w związku z działalnością grupy przestępczej, przez co nie mógł w dotychczasowym zakresie osobiście kierować pracą zakładu. W związku z problemami finansowymi zalegał z zapłatą należności swoim pracownikom. W dniu 15 czerwca 1999 roku J. M. (1) złożył pisemne oświadczenie, w którym zobowiązał się wobec przedstawiciela pracowników – M. S. – do uregulowania wszystkich zobowiązań w stosunku do załogi do dnia 25 czerwca 1999 roku, zaś pismem z dnia 22 lipca 1999 roku J. M. (1) oświadczył, że jest winny M. S. tytułem wynagrodzenia za pracę kwotę 12.800 zł, zobowiązując się do jej zapłaty do 15 sierpnia 1999 roku.

W lipcu i sierpniu 1999 roku pozostali pracownicy jedynie sporadycznie pojawiali się w warsztacie. M. S. poza kilkudniowym wyjazdem stawał się w warsztacie codziennie. O zaistniałej sytuacji poinformował J. M. (1). Na jego polecenie M. S. wykonywał prace na zlecenie stałego klienta warsztatu, co trwało jeszcze w październiku 1999 roku. Pismem z dnia 13 września 1999 roku J. M. (1) zobowiązał się na wypadek zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej do uregulowania swojego zadłużenia w stosunku do M. S. z pozostałości zakładu ze sprzedaży okien, płyty (...) oraz wyposażenia warsztatu, w tym ramy. J. M. (1) nie kontaktował się już z M. S., nie informował go o dalszych decyzjach co do kontynuowania lub zaprzestania działalności warsztatu ani co do wypowiedzenia lub rozwiązania stosunku pracy. Wobec tego M. S. nadal przychodził codziennie do warsztatu, także po pożarze w 2000 roku.

Dalej Sąd ustalił, że wyrokiem zaocznym z dnia 15 lutego 2000 roku wydanym w sprawie sygn. akt XII P 838/99, Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego J. M. (1) – właściciela zakładu (...) w P. na rzecz powoda M. S. tytułem wynagrodzenia kwotę 15.900 zł z odsetkami ustawowymi za zwłokę od dnia 23 listopada 1999 roku do dnia zapłaty, któremu postanowieniem z 18 grudnia 2000 roku, sygn. akt XII Po 5/00, nadał klauzulę wykonalności także przeciwko małżonkowi dłużnika – G. M. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową.

Następnie wyrokiem zaocznym z dnia 17 stycznia 2001 roku Sąd Rejonowy w Pruszkowie w sprawie sygn. akt IV P 174/00 ustalił, że M. S. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony u J. M. (1) – właściciela firmy (...) w P. w okresie od 1 kwietnia 1982 roku do 30 listopada 2000 roku, gdzie umowa o pracę rozwiązała się z przyczyn ekonomicznych leżących po stronie pracodawcy, zobowiązał J. M. (1) do niezwłocznego wydania M. S. świadectwa pracy oraz zasądził od J. M. (1) na rzecz M. S. tytułem wynagrodzenia za pracę za okres od września 1999 roku do 30 września 2000 roku, trzymiesięcznej odprawy pieniężnej oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy za lata 1998, 1999 i 2000 łączną kwotę 10.345 zł netto wraz z ustawowymi odsetkami od 28 kwietnia

2000 roku do dnia zapłaty. Postanowieniem z 13 czerwca 2001 roku wydanym w sprawie IV Po 4/01 Sąd Rejonowy w Pruszkowie nadał powyższemu wyrokowi klauzulę wykonalności także przeciwko małżonkowi dłużnika – G. M. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską.

Na podstawie ww. wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie wydanego w sprawie o sygn. akt XII P 838/99, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie Andrzej Kulągowski prowadził egzekucję przeciwko dłużnikom J. M. (1) i G. M. w sprawie Km 164/00. Postępowanie to zostało zakończone wobec zaspokojenia całego egzekwowanego roszczenia postanowieniem z 27 maja 2013 roku. Skarga dłużników na to postanowienie została oddalona.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie Andrzej Kulągowski nadal prowadzi egzekucję w sprawie Km 529/01 z wniosku M. S. przeciwko G. M. na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Pruszkowie sygn. akt IV P 174/00 oraz postanowienia tegoż Sądu z 13 czerwca 2001 roku, sygn. akt IV Po 4/01.

Na podstawie wyżej ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji uznał, iż powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu. Odnosząc się do żądania powódki pozbawienia wykonalności wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie, Sąd Rejonowy stwierdził, że wobec zakończenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie tego tytułu wskutek całkowitego zaspokojenia wierzyciela, nie jest możliwe pozbawienie wykonalności wyroku, który został już wykonany. Opierając się na dorobku judykatury Sąd Rejonowy uznał, że dłużnik może żądać pozbawienia (ograniczenia) wykonalności tytułu wykonawczego tak długo, jak długo zachodzi możliwość jego wykonania. Zatem wytoczenie powództwa opozycyjnego jest niedopuszczalne w sytuacji, gdy wygasła wykonalność tytułu wykonawczego na skutek wyegzekwowania całego świadczenia.

Przechodząc zaś do kwestii pozbawienia wykonalności wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 17 stycznia 2001 roku, Sąd Rejonowy wskazał, że powódka oparła swoje roszczenie na przesłankach wymienionych w art. 840 § 1 pkt 3 kpc, kwestionując zasadność roszczeń zgłoszonych przez pozwanego w sprawach pracowniczych, zwłaszcza co do ustalenia przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie, że pozwany świadczył pracę na rzecz męża powódki do listopada 2000 roku i zasądzenia wynagrodzenia za tenże okres, jak również odprawy pieniężnej i ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop, który to wyrok stanowi obecnie tytuł wykonawczy będący podstawą egzekucji w sprawie Km 529/01.

Jak stwierdził Sąd I instancji, przedmiotowe powództwo winno zostać rozpoznane na podstawie art. 840 § 1 kpc w brzmieniu sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą z 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, a więc sprzed zmiany wprowadzonej ustawą z 2 lipca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 3 kpc w brzmieniu sprzed ww. nowelizacji małżonek dłużnika w postępowaniu wywołanym powództwem wytoczonym na podstawie art. 840 § 1 pkt 3 kpc może podnosić zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz i te, z którymi mógł wystąpić jego współmałżonek. Wobec tego, że małżonek powódki w sprawach pracowniczych zainicjowanych przez pozwanego nie podniósł żadnego zarzutu, powódce przysługują wszelkie zarzuty, z których mógł skorzystać jej mąż, gdyby wdał się w spór z pozwanym w sprawie Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt IV P 174/00.

Sąd I instancji nie podzielił twierdzeń powódki, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Pruszkowie powtórnie zasądzono na rzecz pozwanego te same należności, które uprzednio zostały zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie. Z wyroku tego wynikać miało bowiem, że kwota wskazana w wyroku została zasądzona na rzecz pozwanego M. S. tytułem wynagrodzenia za okres do końca sierpnia 1999 roku. Wyrok zaoczny wydany przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie zasądzał na rzecz pozwanego M. S. łączną kwotę 10.345 zł netto tytułem wynagrodzenia za pracę za okres od 1 września 1999 roku do 30 września 2000 roku, trzymiesięczną odprawę pieniężną oraz ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy za lata 1998-2000. Tym samym podstawy prawne kwot zasądzonych obydwojma wyrokami nie były tożsame i dotyczyły odmiennych świadczeń pracowniczych za różne okresy czasu.

Dalej Sąd zauważył, że powódka nie wykazała, iż świadczenie, które pozwany jako wierzyciel usiłuje wyegzekwować na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie w rzeczywistości nie jest należne na podstawie art. 80 kp w zw. z art. 81 § 1 i 2 kp. Powódka uzasadniała, iż świadczenia zasądzone na rzecz pozwanego M. S. nie należą się zasadniczo z tego powodu, że jej mąż J. M. (1) faktycznie zaprzestał prowadzenia warsztatu, gdy został objęty ochroną policyjną, jednakże okoliczność ta sama w sobie nie prowadziła do ustania stosunku pracy, w szczególności mając na względzie, że w okresie, gdy J. M. (1) pozostawał pod ochroną M. S. informował go o sytuacji w warsztacie i omawiał z nim kwestie pracownicze, występując także jako przedstawiciel pozostałych członków załogi.

Zdaniem Sądu Rejonowego, jeżeli zatem J. M. (1) miał zamiar doprowadzić do rozwiązania stosunku pracy z M. S. w drodze wypowiedzenia lub za porozumieniem stron, to w czasie tego spotkania, w lipcu – sierpniu 1999 roku, miał ku temu sposobność. Tymczasem poinformował jedynie wtedy M. S., że powinien on kontynuować prace w warsztacie, a w dniu 13 września 1999 roku złożył mu pisemne oświadczenie, iż na wypadek, gdyby zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej, zadłużenie ureguluje z pozostałości zakładu. Z powyższego wynikać miało, że w okresie, gdy J. M. (1) i M. S. pozostawali ze sobą w kontakcie, żaden z nich nie złożył drugiej stronie oświadczenia, które miałyby prowadzić do rozwiązania stosunku pracy a ze stanowiska J. M. (1) wynikało, że nadal oczekiwał on od M. S. gotowości do pracy. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że powyższym ustaleniom odpowiadała podstawa faktyczna powództwa złożonego przez M. S. w Sądzie Rejonowym w Pruszkowie. Zasądzając wynagrodzenie Sąd Rejonowy w Pruszkowie w istocie stosował art. 81 § 1 kp, to jest uznał, że wynagrodzenie należy się za samą gotowość do pracy, skoro brak możliwości wykonywania pracy wynikał z przyczyn niezawinionych przez pracownika. Powódka nie wykazała okoliczności, które mogłyby doprowadzić do odmiennej oceny zasadności roszczeń zasądzonych wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Pruszkowie, choć to na niej spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu (art. 232 kpc, art. 6 kc).

Sąd I instancji zauważył również, że w niniejszej sprawie, wbrew stanowisku powódki, nie znajdował zastosowania art. 840¹ kpc, albowiem J. M. (1) i G. M. nie zawierali umów majątkowych.

Odnosząc się do kwestii wyłączenia spod egzekucji przedmiotu należącego do majątku osobistego (poprzednio odrębnego) powódki, to jest spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, Sąd Rejonowy wskazał, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego, prezentowane są dwa przeciwne poglądy dotyczące możliwości wytaczania przez małżonka dłużnika powództwa przeciwegzekucyjnego na podstawie art. 841 § 1 kpc w razie skierowania egzekucji do majątku stanowiącego jego majątek osobisty (odrębny). Jednak ze sformułowania pozwu oraz dalszych pism procesowych powódki reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika wynikać miało, iż konsekwentnie żądała ona wydania orzeczenia o pozbawieniu wykonalności tytułów wykonawczych, nie zaś orzeczenia o zwolnieniu od egzekucji konkretnego przedmiotu zajętego w toku postępowania egzekucyjnego, jak to przewiduje art. 841 kpc. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc. Sąd nie zasądził kosztów w zakresie równowartości utraconego zarobku (art. 98 § 2 kpc), gdyż pozwany nie wykazał wysokości zarobków, jakie utracił w wyniku stawiennictwa w Sądzie (uzasadnienie k. 197 - 206).

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację wniosła powódka, zaskarżając je w całości. Przedmiotowemu wyrokowi zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie:

a) art. 80 i art. 81 § 1 kp, bowiem pozwany w okresie od 15 lipca 1999 roku został zwolniony z pracy na podstawie ustnego oświadczenia złożonego pozwanemu i innym pracownikom przez męża powódki J. M. (1), zatrudnionym do tego czasu w jego Zakładzie (...) w P.. Od 1 września 1999 roku J. M. (1) pozbawiony został możliwości prowadzenia tego Zakładu, który w drodze dzierżawy od Banku (...) S.A. w W. nabył J. M. (2), o czym pozwany był poinformowany. Wystąpienie z pozwem o wynagrodzenie za okres od 1 września 1999 roku do dnia 30 listopada 2000 roku przez pozwanego do Sądu Rejonowego, Sądu Pracy w P. przeciwko J. M. (1) i uzyskanie zaocznego wyroku z dnia 17 stycznia 2001 roku, sygn. akt IV P 174/00 zasądzającego kwotę 10.345,00 zł było zupełnie bezpodstawne;

b) art. 6 kc, bowiem pozwany nie wykazał, że w okresie od 1 września 1999 roku do dnia 30 listopada 2000 roku wykonywał pracę w Zakładzie (...) lub był gotów do jej wykonania. Z materiału dowodowego w sprawie wynika, iż miał świadomość tego, że w tym okresie J. M. (1) nie prowadził już tego Zakładu. W zeznaniach przed Sądem Rejonowym Wydziałem Karnym w P. w dniu 29 grudnia 2006 roku, sygn. akt VK 1433/07 pozwany oświadczył, że widział umowę i miał tego świadomość, że od 1 września 1999 roku w drodze dzierżawy Zakład (...) w P. przejął od Banku (...) S.A. w W. J. M. (2). Pozwany nie potrafił wyjaśnić, dlaczego wystąpił do Sądu Rejonowego w Pruszkowie o wynagrodzenie za okres zatrudnienia od 1 września 1999 roku do 30 listopada 2000 roku w Zakładzie (...);

c) art. 41 § 2 w zw. z art. 33 pkt 1 kro w brzmieniu z daty wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 lutego 2000 roku, sygn. akt XII P 838/99 oraz wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 17 stycznia 2001 roku, sygn. akt IV P 174/00, z których wynika, że wierzyciel nie może żądać zaspokojenia wierzytelności z odrębnego majątku małżonka nabytego przed powstaniem wspólności majątkowej. Powódka mieszkanie własnościowe spółdzielcze przy ul. (...) w W. nabyła przed zawarciem związku małżeńskiego z J. M. (1). Mieszkanie to jest jej odrębnym majątkiem. Komornik w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 lutego 2000 roku, sygn. akt XII P 838/99 skierował czynności egzekucyjne do odrębnego majątku powódki wspomnianego mieszkania przy ul. (...) w W..

2. naruszenie przypisów prawa procesowego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, które miało wpływ na wynik orzeczenia:

a) art. 840 § 1 pkt 3 kpc przez to, że Sąd Rejonowy nie uwzględnił tego, że egzekwowane świadczenie na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 17 stycznia 2001 roku, sygn. akt IV P 174/00 pozwanemu nie należy się oraz nie uwzględnił wniosku o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 lutego 2000 roku, sygn. akt XII P 838/99 w części dotyczącej majątku odrębnego powódki, tj. mieszkania własnościowego spółdzielczego przy ul. (...) w W., które zostało objęte czynnościami egzekucyjnymi komornika;

b) art. 233 § 1 i § 2 kpc przez to, że Sąd Rejonowy zbyt dowolnie ocenił wiarygodność i moc dowodową zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz nie uzasadnił, z jakiego powodu zeznania świadka J. M. (1) uznał za niewiarygodne oraz częściowo powódki. Nie uwzględnił Sąd Rejonowy całości materiału dowodowego, a zwłaszcza protokołu z przesłuchania stron i świadków w sprawie sygn. akt V K 1433/07 Sądu Rejonowego Wydziału Karnego w P..

3. błędy w ustaleniach faktycznych polegające na tym, iż Sąd Rejonowy bezpodstawnie przyjął, że pozwany był zatrudniony w Zakładzie (...) do 30 listopada 2000 roku w sytuacji, gdy od 1 września 1999 roku nie prowadził on już faktycznie działalności gospodarczej w Zakładzie (...) w P., a pracownicy zostali zwolnieni z dniem 15 lipca 1999 roku, w tym również i pozwany. Zakład ten został przejęty przez Bank (...) S.A. w W. i od 1 września 1999 roku został przekazany w dzierżawę J. M. (2). Zdaniem powódki Sąd Rejonowy w stanie faktycznym sprawy pominął to, że J. M. (1) w dniu 13 września 1999 roku napisał zobowiązanie, z którego wynika, że ureguluje zadłużenia wobec pozwanego w całości, które na ten dzień wynosiły 15.900 zł, ze sprzedaży pozostałości Zakładu oraz okien i płyt. Z treści tego zobowiązania wynika, iż Zakład ten w tym okresie już nie działał. Zobowiązanie to obejmowało wszelkie zaległości na rzecz pozwanego, w tym i ekwiwalent za zaległe urlopy, które zostały ujęte drugi raz w wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie, sygn. akt IV P 174/00.

W ocenie apelującego Sąd Rejonowy odstąpić miał bezpodstawnie od ustaleń dotyczących majątku odrębnego powódki w postaci lokalu mieszkalnego, do którego została skierowana egzekucja dotycząca zadłużenia J. M. (1). Sąd Rejonowy miał bezpodstawnie przyjąć, iż postępowanie egzekucyjne na podstawie wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 lutego 2000 roku, sygn. akt XII P 838/99, zostało zakończone. Według powódki postępowanie egzekucyjne w tej sprawie nie zostało do końca przeprowadzone.

W związku z powyższym apelująca wniosła o zmianę tytułów wykonawczych zaskarżonych wyroków przez pozbawienie w całości wykonalności wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 17 stycznia 2001 roku, sygn. akt IV P 174/00 oraz wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 lutego 2000 roku, sygn. akt XII P 838/99 w części dotyczącej majątku odrębnego powódki oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania za obydwie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (apelacja k. 215 - 221).

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 5 stycznia 2017 roku powódka podtrzymała apelację, z kolei pozwany wniósł o jej oddalenie (protokół k. 287).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu. W ocenie Sądu Okręgowego rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego oparte zostało na właściwie i szczegółowo ustalonym stanie faktycznym, co poprzedzone było wnikliwą i zasadną oceną materiału dowodowego zgromadzonego w aktach niniejszej sprawy. Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy wydał w pełni poprawny wyrok, mający odzwierciedlenie nie tylko w treści obowiązujących przepisów prawa, ale odpowiadający także stanowisku ugruntowanemu w judykaturze. Z tych względów argumentacja zawarta w uzasadnieniu kwestionowanego wyroku zasługuje na akceptację, a tut. Sąd w pełni podziela ją i przyjmuje za własną.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że całkowicie bezzasadna jest apelacja w zakresie rozstrzygnięcia Sądu I instancji co do żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 15 lutego 2000 roku, sygn. akt XII P 838/99, któremu Sąd Okręgowy w Warszawie nadał klauzulę wykonalności także przeciwko G. M. jako małżonce dłużnika i na podstawie którego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie Andrzej Kulągowski w postępowaniu egzekucyjnym sygn. akt Km 164/00 wyegzekwował kwotę 37.110,24 zł oraz kwotę 7.793 zł tytułem kosztów postępowania.

Zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, dłużnik traci prawo wytoczenia powództwa przewidzianego w art. 840 § 1 kpc z chwilą wyegzekwowania przez wierzyciela świadczenia objętego tytułem wykonawczym (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 272/14, Legalis nr 1200402, z dnia 20 stycznia 1978 roku, III CRN 310/77, Legalis nr 20637, z dnia 17 listopada 1988 roku, I CR 255/88, Legalis nr 26473, z dnia 14 maja 2010 roku, II CSK 592/09, Legalis nr 381539). Powództwo opozycyjne ma charakter powództwa zmierzającego do wydania orzeczenia konstytucyjnego, gdyż wyrok taki przekształca istniejący dotąd między stronami stosunek prawny i działa ex nunc. Celem powództwa opozycyjnego jest udaremnienie możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek egzekucji i powód w pełni osiąga cel związany z tym powództwem, jeżeli uzyska rozstrzygnięcie stwierdzające, że tytuł został pozbawiony wykonalności (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 1976 roku, III CZP 18/76, OSNC 1976, nr 9, poz. 195). W razie wyegzekwowania należności objętej tytułem wykonawczym powództwo opozycyjne jest więc bezprzedmiotowe.

W niniejszej sprawie nie ulegało wątpliwości, że postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 164/00 zostało zakończone, wobec czego żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego będącego podstawą egzekucji, było bezzasadne. Okoliczność tę potwierdziła powódka zeznając jako strona (k. 170). Ponadto sam mąż powódki w swoich zeznaniach stwierdził, że nie zgłasza zastrzeżeń do tego wyroku (k. 136).

W pozostałym zakresie apelacja również nie zasługiwała na uwzględnienie. Przed odniesieniem się do poszczególnych zarzutów należy stwierdzić, że – jak słusznie uznał Sąd Rejonowy – roszczenie powódki w części odnoszącej się do wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 17 stycznia 2001 roku, sygn. akt IV P 174/00 wraz z nadaną mu klauzulą wykonalności, należało rozpoznawać w oparciu o art. 840 § 1 pkt 3 kpc w brzmieniu sprzed nowelizacji, tj. ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804), która weszła w życie 5 lutego 2005 roku. Stosownie do art. 7 ustawy, postępowania zabezpieczające i egzekucyjne wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych. Zgodnie natomiast ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 3 lipca 2008 roku, IV CSK 170/08, Legalis nr 111973), skoro wszczęcie egzekucji nie stanowi niezbędnej przesłanki do wytoczenia

powództwa przewidzianego w art. 840 § 1 pkt 2 kpc, to należy przyjąć, że przepis art. 7 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku obejmuje jedynie przepisy proceduralne, regulujące przebieg postępowania egzekucyjnego, nie odnosi się natomiast do przepisów tworzących m.in. podstawy powództwa opozycyjnego przewidzianego w art. 840 kpc.

Zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 840 § 1 pkt 3 kpc w brzmieniu sprzed wejścia w życie omawianej nowelizacji, dłużnik może w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz i te, z którymi mógł wystąpić jego współmałżonek.

Jak słusznie ocenił Sąd Rejonowy, podstawą prawną przedmiotowego wyroku zaocznego z dnia 17 stycznia 2001 roku był art. 80 w zw. z art. 81 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1666 ze zm., powoływany dalej w skrócie jako kp). Zgodnie z treścią art. 80 kp wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną; za czas niewykonywania pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia tylko wówczas, gdy przepisy prawa pracy tak stanowią. W myśl natomiast art. 81 § 1 kp pracownikowi przysługuje wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy, jeżeli był gotów do jej wykonywania, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy.

W ocenie Sądu Okręgowego powódka nie wykazała, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się. Sąd a quo po wnikliwej analizie materiału dowodowego prawidłowo ocenił, że stosunek pracy między pozwanym a J. M. (1) nie ustał w dacie wskazanej przez powódkę, bowiem J. M. (1) nie wypowiedział mu tego stosunku, choć miał możliwość formalnego zwolnienia pozwanego poprzez wręczenie mu lub wysłanie wypowiedzenia. Skutki niedopełnienia tego obowiązku – w myśl paremii ignorantia iuris nocet, wyrażającej zasadę, że niezajomość prawa szkodzi – obciążają J. M. (1). Choć możliwe jest rozwiązanie umowy o pracę w sposób dorozumiany (ustnie, w rozmowie telefonicznej), jeśli oświadczenie woli pracodawcy w tym przedmiocie ujawnia jego wolę w sposób dostateczny (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2016 roku, II UK 280/15, Legalis nr 1472907), to w niniejszej sprawie strona powodowa nie wykazała, że tego rodzaju zachowanie w ogóle miało miejsce. W szczególności przeczy temu oświadczenie z 13 września 1999 roku z którego wynika, że J. M. (1) nie zakończył jeszcze działalności. Co więcej - z materiału dowodowego zgromadzonego w toku sprawy wynika, że pozwany M. S. miał w dalszym ciągu świadczyć pracę na jego rzecz mimo tego, że J. M. (1) faktycznie zaprzestał prowadzenia zakładu.

Zupełnie nietrafny jest zarzut naruszenia art. 6 kc. Skoro powódka wywiodła niniejsze powództwo na podstawie art. 840 § 1 pkt 3 kpc., to na niej spoczywał ciężar wykazania, że wierzycielowi nie należy się egzekwowane świadczenie, co wynika expressis verbis z treści tego przepisu. Skoro zaś kwestionowany wyrok zaoczny został wydany na skutek uznania przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie, że M. S. był gotów do wykonywania pracy, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy – to ciężar udowodnienia okoliczności przeciwnej spoczywał niewątpliwie na powódcie. Tymczasem strona powodowa skoncentrowała się na wykazaniu okoliczności, iż ustała działalność męża powódki, zupełnie natomiast nie wykazała, że pozwany nie pozostawał w gotowości do pracy.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 22 § 1 kp przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju ***na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę***, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Strona powodowa nie wykazała natomiast, że pozwany M. S. podejmował w tym czasie inne zatrudnienie lub nie pozostawał w dyspozycji męża powódki. Z powołanego wyżej przepisu wynika natomiast, że stosunek pracy mógł wyrażać się także przez jej wykonywanie niekoniecznie w tym konkretnym warsztacie, w którym świadczył ją do tej pory. Z zaświadczenia z Ewidencji Działalności Gospodarczej wynika bowiem, iż do lipca 2000 roku mąż powódki figurował jako przedsiębiorca.

Sąd Okręgowy miał na względzie, że zaprzestanie prowadzenia działalności przez spółkę wyklucza możliwość powoływania się pracownika na jego gotowość do pracy, na co zwrócił uwagę także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 października 1997 roku (sygn. akt I PKN 280/97, Legalis nr 31713). Tym niemniej nie ulega wątpliwości, iż powyższe

orzeczenie zostało wydane na tle diametralnie innego stanu faktycznego od analizowanego w niniejszej sprawie – m.in. z uwagi na fakt, iż mąż powódki prowadził działalność jako indywidulany przedsiębiorca, a nie w formie spółki.

Tymczasem likwidacją zakładu pracy w rozumieniu art. 41¹ kp nie jest nawet wykreślenie osoby fizycznej z ewidencji działalności gospodarczej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2001 roku, I PKN 830/00, OSNP 2003, Nr 15, poz. 355 z glosą A. Tomanka, OSP 2004, Nr 4, poz. 46). **O likwidacji pracodawcy nie można bowiem mówić wówczas, gdy jest nim osoba fizyczna. Przedsiębiorca może zakończyć i wyrejestrować działalność gospodarczą, co nie oznacza, że przestaje istnieć jako podmiot zatrudniający pracowników. Osoby zatrudnione nie są bowiem pracownikami działalności gospodarczej, którą prowadzi osoba fizyczna, ale pracownikami tej osoby.** Zakończenie działalności gospodarczej jest z całą pewnością uzasadnioną przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę, zatem rozwiązanie stosunku pracy z tej przyczyny może uprawniać do świadczenia przedemerytalnego, o ile spełnione są pozostałe przesłanki wymienione w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych. **Zakończenie działalności gospodarczej nie jest jednak likwidacją pracodawcy** (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 września 2012 r., III AUa 720/12, Legalis nr 704835). W tym stanie rzeczy zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego (art. 80 i 81 § 1 kp, art. 6 kc) oraz naruszenia art. 840 § 1 pkt 3 kpc należało uznać za bezzasadne.

Należy także pamiętać, że zgodnie z art. 365 § 1 kpc, orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. W tym kontekście Sąd Okręgowy miał na uwadze fakt, iż wyrokiem zaocznym z dnia 17 stycznia 2001 roku Sąd Rejonowy w Pruszkowie, w sprawie sygn. akt IV P 174/00 ustalił, że M. S. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony u J. M. (1) – właściciela firmy (...) w P. w okresie od 1 kwietnia 1982 roku do 30 listopada 2000 roku, gdzie umowa o pracę rozwiązała się z przyczyn ekonomicznych leżących po stronie pracodawcy. M. M. nie tylko wnosił od powyższego wyroku zaocznego sprzeciwu, ale nie złożył nawet wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia takiego sprzeciwu. Powyższe ustalenie Sądu Rejonowego jest więc prawomocne i w świetle art. 365 § 1 kpc wiąże także tutaj Sąd. Tym samym okres zatrudnienia pozwanego u J. M. (1) nie mógł być inaczej określony w niniejszym postępowaniu.

Nie zasługiwał również na uwzględnienie zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 41 § 2 w zw. z art. 33 pkt 1 kro dotyczący tego, że komornik egzekwował wierzytelność z majątku osobistego powódki. Powództwo wytoczone przez G. M. stanowiło bowiem powództwo opozycyjne z art. 840 kpc, a nie powództwo ekscydencyjne z art. 841 kpc (a więc zawierające żądanie o zwolnienie przedmiotu spod egzekucji). Sąd I instancji w toku postępowania nie badał zatem tego, z jakiego składnika majątkowego jest prowadzona egzekucja, bowiem nie było to w ogóle przedmiotem sprawy.

Na marginesie zauważyć wypada, że strona powodowa nietrafnie podnosiła zarzut wynikający z art. 840¹ kpc, zgodnie z którym jeżeli dłużnik albo jego małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787 lub art. 787¹, podnosi wynikający z umowy majątkowej małżeńskiej zarzut wyłączenia lub ograniczenia jego odpowiedzialności całością lub częścią majątku, przepis art. 840 § 1 i § 2 stosuje się odpowiednio. W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną było, że małżonkowie G. M. i J. M. (1) nie zawierali takowej umowy, wobec czego przepis ten nie miał zastosowania.

Za bezzasadne należało uznać podniesione w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd I instancji przepisów postępowania cywilnego dotyczące prawidłowości oceny dowodów (art. 233 § 1 kpc). Dokonana przez niego analiza dowodów była w pełni prawidłowa, oparta na regułach logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. Z kolei argumentacja strony pozwanej zaprezentowana w tym względzie wskazująca na nieprawidłowość owej oceny stanowiła jedynie polemikę z argumentacją Sądu. Należy wskazać, iż samo stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącej odpowiada rzeczywistości, nie jest wystarczające. Konieczne jest bowiem wykazanie, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, gdyż tylko takie uchybienie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony

o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (podobne uznał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 19 grudnia 2013 roku, I ACa 868/13, LEX nr 1416146). W realiach niniejszej sprawy tego rodzaju okoliczności powódka nie wykazała.

W ocenie Sądu Okręgowego, o czym już napisano na wstępie, Sąd Rejonowy w sposób szczegółowy dokonał analizy materiału dowodowego, na podstawie którego ustalił stan faktyczny. Apelacja powódki, w którym zarzucono błędy w ustaleniu stanu faktycznego, w gruncie rzeczy stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Rejonowego.

Z tych względów, na podstawie art. 385 kpc, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

SSR Tomasz Niewiadomski (del.) SSO Piotr Wojtysiak SSO Waldemar Beczek

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki.